

'WIJ HEBBEN ZORGPLICHT, DUS WE HELPEN ZO GOED MOGELIJK'

Het afvoerputje van de opvang

De Aak is de enige ziekenboeg voor dak- en thuislozen en herbergt zestig patiënten. Met en zonder papieren. 'Hier heb ik barmhartigheid en mededogen ontmoet.'

TEKST PETRA HUNSCHÉ · FOTOGRAFIE SANDER HEEZEN

Nog voorbij het gure eindpunt van tram 17 in Osdorp staat De Aak, een enorm L-vormig flatgebouw, rood, vierkant en ongenaakbaar in de winterkou. In de lage donkere hal wijst een vrouwelijke portier achter beveiligd glas naar twee liftdeuren. Op een

groot rommelig bord staan allerlei zorginstanties vermeld: Ggz Mentrum, verpleeghuis Beth Shalom en HVO-Querido. De Aak blijkt een pakhuis vol hulp aan zieke en oude mensen.

Op de vierde verdieping schuift de liftdeur open, een enorme tandeloze

man in een fauteuil kijkt op. 'Ellen Sanderse', zegt een relatief kleine vrouw terwijl ze de lift in stapt. Grote observerende ogen achter een bril. 'Kom, we gaan naar de vijfde', zegt zij resoluut. De lift stopt in een donkere gang. Uit de deur van het directiekantoor valt een bak licht. 'Die staat altijd open', zegt teammanager Jolanda Verkuijl later. 'Mensen lopen hier vaak even binnen, onder de bewoners heb ik zo mijn eigen contacten met wie ik af en toe een praatje maak.'

Het kantoor baadt in zonlicht dat, weerkaatst door de februarisneeuw op Osdorpse daken, door de grote ramen schijnt. De teammanager kijkt uit op de verlaten laagbouw van verzorgingshuis Beth Shalom. 'We verhuizen in juni naar beneden', vertelt Verkuijl, ineens stralend. De Aak, het voormalige 'ziekenboegje' van internaat De Veste, krijgt met zijn zestig bewoners en zijn ziekenverzorgers en verpleegkundigen een nieuwe eigen behuizing, op de begane grond. Verkuijl begon in 2007 als 'trainee teamleider'. Trainee? 'Ja, dat betekent gewoon teamleider in opleiding.' Na nog een paar jaar scholing werd zij de bevlogen teammanager die ze nu is.

De mores van de straat

Jolanda Verkuijl weet uit ervaring wat het is om ineens zonder een cent hulpeloos op straat te staan. Zij kwam na haar scheiding met een dochter terug uit het buitenland. 'Ik had helemaal niets. Gelukkig kon ik toen wel bij mijn ouders terecht, anders had ik het ook niet geweten. Daar word je wel hard van.' Ook zorgcoördinator Ellen

Samy Wahba

Z!-verkoper Samy kwam in 1996 als vluchteling in Amsterdam terecht. In 2004 kreeg hij een ongeluk waardoor hij beide benen verloor en in een rolstoel belandde. De GGD gaf hem niet de hulp die hij nodig had, omdat hij niet echt ziek was. Maar dat veranderde anderhalf jaar geleden toen hij de diagnose diabetes en leverkanker kreeg.

'Ik ontmoette Ellen Sanderse bij de GGD de dag nadat *Het Parool* een interview over mijn leven geplaatst had. Ze had het gelezen en vertelde mij dat ze me nooit eerder had kunnen helpen, omdat ik niet ziek was. Nu zou ze er alles aan doen om mij hulp te bieden en ze zou me niet alleen laten. Ik ben haar ontzettend dankbaar, het was een hele geruststelling.

Vanaf die dag veranderde mijn leven. Ik heb barmhartigheid en mededogen ontmoet. Via de GGD kwam ik in contact met De Aak. Ik was niet verzekerd maar ik moest behandeld worden voor mijn ziektes. Dankzij een rapport van Co van Melle zijn mijn protheses gemaakt. Ik ontmoette deze dokter in de Nassaukerk, waar ik nog steeds elke week kom. Het lopen met deze prothese is zwaar en moeilijk maar het gaat steeds beter en ik hoop dat ik er over een jaar goed genoeg mee kan lopen.

Ik ben in meerdere opvanghuizen geweest maar dit hier zal ik nooit vergeten. Het is prachtig om te zien hoe een groep mensen zich inzet voor mensen met een ziekte of handicap. Tijdens mijn eerste ervaringen met De Aak viel er een enorme druk van me af en blijheid kwam ervoor in de plaats. Ik werd er met open armen ontvangen.

Het verkopen van Z! is mijn enige manier om aan geld te komen, maar dat doe ik niet de hele dag. De tijd die ik overhoud besteed ik aan taalcursussen om beter Nederlands te leren schrijven. Ik zou wel heel graag een keer mee willen doen met rolstoelbasketbal. Ik vind het prachtig om

te zien hoe twee partijen zo tegenover elkaar staan. Maar de stoel is vreselijk duur en daarom kan ik helaas niet meedoen. Sinds ik Z!-verkoper ben, heb ik verschillende mensen ontmoet met wie ik leuk contact heb. Mensen die dicht bij mij staan en bij wie ik altijd mijn problemen, klein of groot, kwijt kan. Ik wil graag

Henk-Jan en Bart noemen, die ik heel erg dankbaar ben voor het geven van mijn metroabonnement en mijn scootmobiel. Ik weet dat ik er niet alleen voor sta en mensen heb die hun best voor mij doen, wat er ook gebeurt.'

VERA KURPERSHOEK

Sanderse heeft het nodige achter de rug. 'Maar wat mij overkwam is hier in een ander licht komen te staan', zegt ze. 'Vergeleken met de mensen die hier zitten is mijn leven een rijkdom. De meesten gebruiken drugs en alcohol. Ze hebben meestal traumatische ervaringen opgedaan, zoals incest, scheiding en

verlies van dierbaren.'

Tijdens een rondleiding over de twee verdiepingen weet de zorgcoördinator precies bij wie ze beter niet kan aankloppen. De mores van de straat heersen er en een grote mond is snel gegeven. 'In het begin moest ik hieraan wennen', vertelt Sanderse. 'Maar ik be-

grijp hun gedrag nu beter. Als er vroeger iemand begon te schreeuwen, zei ik: "Niet schreeuwen op de gang!" Nu zeg ik: "Wat is er aan de hand? Ga even zitten." Dat helpt.'

De schemerige gangen zijn verlaten. 'Veel mensen hebben een dagbesteding', zegt Ellen. 'Maar misschien wil Emille

wel even praten.' Een lange man opent de deur en stemt, na een lichte aarzeling, toe. Zijn kamer is rommeliger dan normaal, want hij bereidt zich al enigszins voor op de verhuizing. Hij verheugt zich op de begane grond, waar ook een tuin is. De nieuwe kamers zijn groter en van betere kwaliteit, maar er komt standaardmeubilair. 'Dat kastje kan dus helaas niet mee', zegt Ellen over een elegant semi-antiek meubelstuk in de hoek. 'Maar wie weet kunnen we het toch nog ergens neerzetten.'

Nooit meer beter

Emille kwam dakloos en verslaafd in de ziekenboeg van De Veste terecht en wordt al sinds 2005 in De Aak verpleegd. Hij somt op wat hem mankeert: hiv, longemfyseem, chronische luchtweginfectie, oedeem en hepatitis C. 'Maar het stuk van mijn lever dat het doet, doet het goed', vertelt hij met een flauwe glimlach. Hij is nu eenenzestig. 'Je realiseert je dat je nooit meer beter wordt en dat is het moeilijkst', zegt hij. De Aakbewoner ziet eruit als een

oude, wat voddige hippie. 'Ik begin nu pas een beetje naar buiten te gaan', vertelt hij. 'Ik doe mee aan de activiteiten in de nieuwe Veste, dat is leuk. Ik ben aan het schilderen en aan het emailleren en ik maak glas-inloodlampjes.' Ellen Sanderse vult aan: 'Emille is creatief, we hebben ook mensen die naar de kwekerij gaan.' Volgens haar heerst op de afdeling een soort familiegevoel. 'En ieder huisje heeft zijn kruisje.' Emille beaamt: 'Het is niet altijd vloeibaar water wat uit de kraam komt.'

Schuin tegenover Emille ligt de kamer van Samy Wahba (zie ook kader), eerder geportretteerd als 'een uitgeprocedeerde dakloze asielzoeker zonder benen, met diabetes en kanker'. Midden in zijn kamer staat een enorm vleeskleurig korset met één kunstbeen. Samy zelf verkoopt in zijn scootmobiel dagelijks de daklozenkrant. 'En hier oefent hij', zegt Ellen terwijl ze op een gloednieuwe oefenbrug wijst die dankzij de goede relaties van Samy op de afdeling is gekomen.

Op de stoep gezet

De zusterpost op de vierde verdieping houdt overdracht. Vier verpleegkundigen overleggen over een cliënt. 'Kijk, hier hou ik dus niet van', zegt Ellen terwijl ze de openstaande deur van een medicijnkast sluit. De zorgcoördinator werkte eerder jarenlang bij de GGD. Daar deed ze ook de aanmeldingen voor De Aak. 'Dit is een medische afdeling. De Aak heeft een medicijnprotocol, wij worden daarop streng gecontroleerd.'

Terug op kantoor vertelt Jolanda Verkuijl dat de GGD regelmatig zieke cliënten zonder papieren aanmeldt. 'Wij hebben zorgplicht, dus we helpen zo goed mogelijk', vertelt zij. 'Maar we krijgen daar niet veel vergoeding voor. Laatst werd een Poolse man in een rolstoel hier door een ziekenhuis gewoon op de stoep gezet. Ik ben in gesprek met de GGD over hoe dat nu verder moet. Wij zijn echt het afvoerputje. Ik heb daarover een scriptie geschreven, ik zou willen dat De Aak een duidelijke status krijgt.'

Vrienden van Z!

De bedrijven en instellingen op deze pagina steunen Z! bij het maken en distribueren van de krant

De Vrienden van Z! steunen de daklozenkrant omdat zij sociaal ondernemerschap belangrijk vinden. Ze ondersteunen de positieve boodschap van de krant, die dak- en thuislozen de mogelijkheid biedt om wat geld te verdienen en sociale contacten op te bouwen.

MILJONAIR FAIR

Bel voor meer informatie over de Vrienden van Z! met Petra Hunsche op 06 - 10157088 of mail naar info@z-vrienden.nl

WESTPORT
ONDERNEMERSVERENIGING

Stadgenoot

de keuken van 1870

Ymere
wonen, leven, groeien